

האחדות השלמה

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת קרח

- ♦ טעויות אצל הגדולים • 'לשם שמים' שהוא לא לשם שמים • מחלוקת עניינית
- ♦ גנות המחלוקת בישראל בעיני העמים • הכרח האחדות למרות חילוקי הדעות
- ♦ ניהול מחלוקת בין תלמידי חכמים • דרך מרן הרב והרב צבי יהודה • ממשלת
- ♦ מיעוט כתוצאה מחוסר האחדות • דרך הרב – אחדות בלי ויתור על ערכים
- ♦ אחדות רבני הציונות הדתית • להתרומם לוויכוח נקי

טעויות אצל הגדולים

פרשת קרח היא הפרשה השלישית ברציפות, שבה אנחנו פוגשים במחלוקות וטעויות אצל ראשי העם.

בסוף פרשת בהעלותך, במשפחה של המנהיגות, אהרן ומרים מדברים במשה. יש כאן לימוד גדול. התורה מלמדת אותנו שגם למעלה יכולים להיות טעויות וכישלונות. אהרן ומרים, במדרגה כל כך גבוהה, ובכל זאת גם אצלם יכולים להיות טעויות. וכמובן לשם שמים. מרים מדברת עם אהרן על משה שמתנהג לדעתה בצורה לא נכונה, כמו שחז"ל מפרשים שהוא פורש מאשתו, ואשתו סובלת מזה. ומתברר שגם כשמתכוונים לשם שמים, לא נכון לדבר לשון הרע.

מה הם היו צריכים לעשות? מרים חושבת שמשה לא מתנהג כראוי, מדוע היא מדברת עם אהרן? צריכה לגשת למשה, להגיד לו: לאשתך ציפורה מאוד קשה

שאתה פרוש ממנה. למה אתה עושה את זה? היא חושבת שיש כאן טעות, יש מצוות 'הוכח תוכיח את עמיתך', צריך לשאול אותו! למה לדבר עם אהרן, למה לא ביניכם, היא רוצה להתייעץ עם אהרן מה לעשות לשם שמים. אבל לא חייבים את ההתייעצות הזאת, היא יכולה ללכת לדבר עם משה, זה הסדר הנכון. לדבר עם אהרן על החסרונות של משה, זה לא הסדר.

אמנם הרווחנו מפרשה זו, ריווח מאד גדול. התגלה לנו מי זה משה רבנו. "בְּכָל בֵּיתִי נִאֶמְנָן הוּא" (במדבר יב, ז), "וְהָאִישׁ מִשֵּׁה עֲנִיו מְאֹד מִפְּלֵ הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר יב, ג). "פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא בְּחִידָת" (במדבר יג, ח). אילולי הם עשו את זה, לא היינו יודעים את זה. לפעמים מכישלונות יוצאים דברים טובים.

בפרשת שלח, גם כן, 'המרגלים', היו 'ראשי ישיבות' חשובים. לכל אחד הייתה 'ישיבה גדולה', שבט שלם, עשרה גדולי הדור. הם אמרו שלא כדאי להיכנס לארץ ישראל. והמפרשים מסבירים שכוונתם הייתה לשם שמים. במדבר יש מן שיורד, ורואים ממש את יד ה', הענן ביום והאש בלילה, ואפשר להיות דבוקים כל הזמן בריבוננו של עולם! לא צריך לעבוד ולצאת מהקדושה, אפשר להיות באווירה מרוממת כל הזמן. יותר טוב להישאר במדבר. הארץ הזאת לא מתאימה לנו. ובמבט הזה שאתו הם באים, הם רואים שהארץ היא לא טובה, "ארץ אוכלת יושביה", פירותיה משונים. למה - לשם שמים!

יש מפרשים שאומרים פירושים אחרים, שהשיקולים שלהם היו אישיים פרטיים כמו שמובא בזוהר, שהם ידעו שכאשר יגיעו לארץ ישראל יחליפו את המנהיגות והם לא יהיו המנהיגים המתאימים. אז למה ה'שפת אמת' וראש ישיבת לובלין ועוד, מפרשים שהם היו באמת אנשים קדושים וכוונתם הייתה לשם שמים. ועוד כתוב עליהם שאפילו כשהם מתו, תולעת לא אכלה את בשרם. זאת אומרת שהם היו אנשים צדיקים והיו להם רצונות מאוד גדולים. אני חושב שהסיבה שהמפרשים פירשו אותם כך, כיוון שבדור שלהם הם גם פגשו כאלה 'מרגלים', 'צדיקים' שכוונתם 'לשם שמים', רוצים להיות קדושים וטהורים, ויש להם

ביקורת על אחרים. הרבה פעמים, המפרשים מסבירים דברים שהם פוגשים בתורה מתוך המציאות שהם מכירים. על כל פנים הייתה מחלוקת בתוך הגדולים, במנהיגות של עם ישראל, שגררה לשון הרע, ודיבורים רעים על ארץ ישראל.

גם מזה יצא דבר טוב. משה רבנו משתמש בעצה שכבר קיבל איך אפשר לתקן את החטאים, מתפלל לריבונו של עולם ואומר את המידות האלוקיות: 'ה' אָרְךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד נְשָׂא עֵוֹן וְפָשַׁע' (במדבר יד, יח). והקב"ה אומר: "סַלַּחְתִּי כְּדַבְרְךָ" (במדבר יד, כ). זאת אומרת שגם אם יש נפילה מאוד גדולה, אפשר לשוב בתשובה, ואפילו גדול הדור בעצמו בשם כל ישראל יכול לפעול והקב"ה אומר 'סלחתי כדברך'! מתגלה כוח הסליחה האלוקי, כוח התשובה. זאת אומרת, מכל בעיה, קושי או משבר, יוצא בסוף גם לימוד. כל ירידה היא צורך עליה. לא צריכים ליצור משברים כדי לעלות, אבל אם הם נוצרים, מוכרח שיצא מהם בסופו של דבר איזה לימוד ותיקון.

'לשם שמים' שהוא לא לשם שמים

בפרשה שלנו, פרשת קרח, מופיע בפעם השלישית משבר במנהיגות האומה. קרח ואנשיו רוצים לעבוד את ה' וגם כן להקטיר קטורת. לא רוצים שאהרן והכהנים יהיו חוצצים בינם לבין הקב"ה. מדברים בשם הקודש: "כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קֹדְשִׁים וּבְתוֹכָם ה'" (במדבר טז, ג). אמנם שלוחו של אדם כמותו אבל מצווה בו יותר מבשלוחו, למה שהכהנים יעשו שליחות לקטורת, אנחנו בעצמנו רוצים להקטיר קטורת! הם רוצים לשם שמים, לעבוד את ה', 'לשם שמים' רוצים לעשות אחרת מרצונו של הקב"ה.

כאן הייתה הקפדה שלא הייתה כמותה בעבר ולא בעתיד. זאת אומרת שיכולה להיות מחלוקת לשם שמים, ועל זה אומרים חז"ל: "איזוהי מחלוקת שאיננה לשם שמים זוהי מחלוקת קרח ועדתו" (אבות ה, יז). אבל לכאורה הם כן חלקו לשם שמים! הם רצו לעבוד את ה', והם היו באמת אנשים גדולים, אנשים חשובים. אלא שלפעמים מתערבב אצל האדם שהוא כאילו מתכוון לשם שמים, אבל

בפועל יש פה איזה ערבוביה, כי הוא אומר שזה לשם שמים, וחז"ל אומרים שזה לא לשם שמים. מחלוקת קרח ועדתו היא מחלוקת שלא לשם שמים.

מה הפרשה הזאת מלמדת אותנו - שצריך זהירות גדולה מאד, גם כשאדם חושב שכוונתו לשם שמים צריך לבדוק את עצמו האם זה באמת כך. מכאן חז"ל לומדים שמחלוקת זה דבר איום ונורא. איזוהי מחלוקת שהיא לשם שמים מחלוקת הלל ושמאי, מחלוקת שלא לשם שמים מחלוקת קרח ועדתו.

מחלוקת בית שמאי ובית הלל – מחלוקת עניינית

מה ההבדל בין מחלוקת לשם שמים למחלוקת שאינה לשם שמים. מחלוקת בית שמאי ובית הלל, היא מחלוקת עניינית, לא אישית. הם דנים מה ההלכה הנכונה. יש מחלוקת בין בית שמאי לבית הלל בצרת ערווה במסכת יבמות, בענייני כרת, בית שמאי אומרים שצרת ערווה מותרת ליבם, ובית הלל אומרים שעוברים בזה איסור כרת. הרי צריך להחרים את בית הלל. הרי בית הלל הולכים להתיר כאן איסורי כרת, זה איום ונורא. בכלל, יש לבית הלל שיטה שמחפשים קולות, זה לא בסדר, ולפעמים הם מחמירים כדי שיחשבו שהם גם מחמירים. זו לא דרך. ועוד נפסקה הלכה כבית הלל מפני שהם ענווים. האם זו סיבה לפסוק כמו בית הלל, הרי בית שמאי מחדדי טפי. צריכים לפסוק הלכה על פי מי שיותר חריף. מה פתאום לפי מי שיותר עניו, מה קשורה ענווה לפסיקת הלכה, על ענווה אפשר לתת שכר בעולם הבא, אבל מה הקשר לפסיקת הלכה?

התשובה היא מפני שבית הלל הקשיבו יותר לדברי בית שמאי. גם בית שמאי היו ענווים, אבל יש מדרגות בענווה, יש ענווה, ויש ענווה גדולה, אי אפשר למצוא ענווה כמו בית הלל. בית הלל היו מקשיבים לדברי בית שמאי, ובוחנים אולי הם צודקים. צריך להקשיב לדברים של השני, לרדת לסוף דעתו, לראות מה הסברא שלו, למה הוא אומר אחרת ממני, ואחרי שאני מכיר את הסברא של השני, ואני חושב שאף על פי שיש סברא בדבריו, יותר מסתבר לי אחרת, אז יש סבירות שאני צודק. בית שמאי לא עשו את הברור הזה ואותה השתדלות כדי להבין מה אומרים בית הלל.

זאת אומרת מחלוקת לשם שמים, היא מחלוקת עניינית, לא מחלוקת אישית. אבל אם אתה אומר על האדם האחר שיש לו שיקולים לא ענייניים ולכן הוא מגיע למסקנות כאלה, ואי אפשר לסמוך עליו, אז מתחילה מחלוקת. מחלוקת צריכה להיות לא לגופו של אדם אלא לגופו של עניין. ואז המחלוקת היא באמת טהורה, מחלוקת לשם שמים. יש אנשים עם ראש אחר, אתה חושב ככה, והוא חושב אחרת. כל אחד מחפש את האמת, וכל אחד מבין אחרת, כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות.

גנות המחלוקת בישראל בעיני העמים

המהר"ל בפרק כ"ה בנצח ישראל, מספר שגוי אחד שאל אותו: למה אתם אומרים על עצמכם שאתם עם טוב, הרי אתם רבים הרבה האחד עם השני. משיב לו המהר"ל: זה העונש של הגלות שנהיינו מפורדים בנפש, ולכן כל המחלוקות הגדולות. אמר לו הגוי: גם לפני שיצאתם לגלות רבתם, עוד בזמן שהייתם משפחה, יוסף ואחיו, ואחר כך קרח. אמר לו המהר"ל: אתה צודק, זה נובע מפני שיש לנו אמונה בה' אחד, וזה עומק האמונה שלנו, ולכן דווקא פה תוקף אותנו יצר הרע, בדבר שהוא הכי עיקרי אצלנו. גם ר' צדוק אומר שאם אתה רוצה לדעת מה הכי חשוב שתעשה, תראה איפה יצר הרע תוקף אותך חזק, ושם התפקיד שלך להתגבר עליו.

מוסיף המהר"ל ומסביר שזה קרה גם בעבודה זרה. דווקא מפני של ישראל יש סגולה אלוהית של דבקות בה' תוקף אותם יצר הרע בזה והם נכשלים בעבודה זרה.

אומר לו הגוי: אתה מתרץ קושיא בקושיא יותר גדולה. קודם אמרתי שאתם אומרים שאתם טובים ואני רואה שאתם בעלי מחלוקת, עכשיו אתה אומר שאתם גם עובדי עבודה זרה, אז למה אתם כל כך מתגאים שאתם טובים. אנחנו עם שיש לו רצונות חזקים, 'אידיאליסטים', רצון לעבוד את ה' בצורה הכי גדולה והכי עמוקה, ובגלל הרצון והחוזק הזה, אז גם הנפילות חזקות. גם העליות וגם הירידות הכול בגדול. זה קשה. וזה לא בסדר. זו רעה חולה. זה איום ונורא

שהגויים רואים את עם ישראל, כעם של בעלי מחלוקת, זה חילול ה'. המהר"ל מביא שכך הגוי שואל. הרי הוא יכול היה להסביר את הדברים גם בלי השיחה הזאת עם הגוי, והוא מתבטא כך כדי להראות שאסור שכך הגויים יראו את עם ישראל.

הכרח האחדות למרות חילוקי הדעות

עם ישראל חייב להיות מאוחד, זה עניינו של עם ישראל. יש חילוקי דעות קשים, וקשה לשמוע את הדעה האחרת שהיא שונה לגמרי, אבל אנחנו עם אחד ואי אפשר להיפרד. קידוש ה' הכי גדול הוא שעם ישראל מאוחד.

ספר החרדים אומר: למה הקב"ה נתן לנו מצוות של בין אדם לחברו - בשביל שנקיים את מצוות ייחוד השם. דהיינו כשעם ישראל הוא אחד, מופיע ה' אחד. אצל הגויים יש הרבה אלוקים, שונים רבים ועצומים, אבל אנחנו באים עם הדגל הזה, עם ההשקפה הזו שיש ריבוננו של עולם אחד בעולם, וכשעם ישראל אחד, הוא מגלה שהקב"ה אחד. לכן נתנו המצוות שבין אדם לחברו. על זה כתוב 'והוא באחד ומי ישיבנו', ולכן אפילו כשעם ישראל כולו עובדי עבודה זרה, אם הם מאוחדים שכינה ביניהם, לא אמר 'נוצחים', כמו שכתוב במאמרי חז"ל בכמה מקומות, אלא 'שכינה ביניהם'. מאוד קשה להסביר את מאמרי חז"ל אלו, איך יכול להיות שאצל אחאב, שכולם עובדי עבודה זרה ובגלל שהם מאוחדים הם נוצחים, ובזמן דוד, שכולם יודעים הלכות טומאה וטהרה, נכשלים. האם זה הגיוני שכולם אנשי תורה ונכשלים במלחמה, בגלל קצת מחלוקת, ובגלל שמדברים קצת לשון הרע, ומי שלא מדברים לשון הרע אבל עושים את העבירה הכי חמורה שבתורה שזו עבודה זרה, מנצחים?

לפי התפיסה האמונית הפשוטה, מאמר חז"ל זה לא מתקבל על הדעת. המאמר הזה חוזר כמה פעמים בחז"ל. אם היה נאמר על ידי אדם אחד, היינו חושבים שזו דעה חריגה בחז"ל שהעיקר זה אחדות ומתעלמים מכל האמונות והמצוות אבל המאמר חוזר כמה וכמה פעמים. אנסה להסביר שהסיבה היא שעם ישראל נושא

את שם ה' בעולם, אפילו אם יעבוד עבודה זרה ויחלל שבתות. העולם מסתכל על עם ישראל כעם ה', וכשהוא מאוחד הוא נושא את שם ה' בגדול.

הגמרא במסכת שבת (ק"ח:): אומרת שמי ששומר שבת, אפילו עובד עבודה זרה, מחול לו, למה מחול, נאמר שהמצווה והעבירה שוות! אומר המהר"ל מכיוון שהוא שומר שבת אז הוא מכריז שיש בורא עולם, הוא אומר: "ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", העבודה זרה שלו, זה יצר הרע, אבל העיקר שהוא מקבל שיש שם ה'. כך צריכים להסתכל, עם ישראל מאוחד בכך שהוא נושא שם שמים. לא מתאחדים בשביל לעבוד עבודה זרה. לכל אחד יש עבודה זרה אחרת. האיחוד הוא במשותף שהם נושאים שם ה' בעולם, לכן אפילו עובדי עבודה זרה, אם הם מאוחדים, השכינה שורה.

אז לטשטש את המחלוקות ובגלל האיחוד לא להקפיד על עובדי עבודה זרה - בשום פנים ואופן לא. צריכים גדלות, שהיא חסרה בדרך כלל. צריך גם לדעת לעמוד על האמת הבסיסית וגם לשמור על היחד. זה נראה תרתי דסתרי, אבל כשמסתכלים באופן גדול, מבינים שאין אפשרות להיפרד, כמו גוף אחד שיד אחת עושה ההיפך מהרצון של היד השניה. הגוף מושך לשני צדדים, אבל זה גוף אחד. אם תכה את היד שעושה אחרת, אתה מכה את עצמך. זה איום ונורא, האדם הזה משמיע דעות איומות ונוראות, הוא יכול להרוס את כל השקפת העולם שלנו, אבל גם אי אפשר להיפרד! צריך להחזיק את שני קצות החבל האלה ביחד, אין שום ברירה אחרת. אי אפשר שלא להיות מאוחדים ואי אפשר שלא לעמוד על הדעות שלנו.

איך לנהל מחלוקת בין תלמידי חכמים

אם יש מחלוקות בתוך תלמידי חכמים, ואחד חושב שהשני אף על פי שהוא אומר ככה זה מזיק, כי הוא יותר מדי ליברל ופתוח, איך מתווכחים, איך מבררים את הדברים.

ראשית כל, צריך לצאת מתוך הנחה שגם השני חושב לשם שמים. לא בגלל שהוא חושב אחרת ממך, אז יש לו כוונות אחרות, יכול להיות שהוא חושב לגמרי אחרת, ואתה חושב שהוא טועה לחלוטין והוא מזיק ליהדות, אבל הוא חושב שאתה מזיק ושהוא צודק. כל אחד צריך להיכנס לראש של השני, לדבר אתו, לשאול אותו, למה אתה חושב באופן אחר. איך יכול להיות שעל פי התורה אתה מגיע למסקנות כאלה שלדעתי הם משונות ואין להם שום סבירות. לשמוע, להקשיב, הוא יסביר ויכול להיות שלא נשתכנע, יש סבירות גדולה מאוד שנבין שהוא חושב אחרת, אני לא חושב שהוא צודק, אבל יש בדבריו גם כן משהו. הוא גם אדם חכם, נבון וישר, והוא חושב אחרת. המחלוקת צריכות להיות ענייניות. גם אם אני חושב שהוא טועה, והדרך המוטעית שלו היא לא טובה, אני לא מדבר על האדם, אלא על הדרך. רק כך נוכל לשמור על היחד. יש לנו חילוקי דעות בדברים מסוימים, ויש לנו הסכמה בדברים אחרים. לא כל פרט שחלוקים בו עושה את המחלוקת על הכול. יש לנו הרבה דברים משותפים, אנחנו מסכימים על תרי"ג מצוות. יש מחלוקות, יש מקום לדעות שונות, לא צריך לפחד מזה.

אדם שחסר לו ביטחון בדרך שלו ומפחד שהשני יזיק, חייב להיות נגדו בכל הכוחות, כדי לעצור את השואה שעלולה להתרחש, אנחנו צריכים להיות אנשים מלאי אמונה, לא צריכים להיות פחדנים. האדם המאמין הוא לא מפחד. אמונה ופחד זה תרתי דסתרי. אדם מאמין בריבונו של עולם וחושב ובודק בעצמו שמחשבותיו ישרות נכונות והגונות, וצריך לבדוק את זה תמיד. גם אם הוא רואה שאנשים עושים אחרת, הוא לא מאבד את הביטחון, לא השפיע עליו היום, נשפיע עליו מחר, לא השפיעי מחר, נשפיע מחרתיים! אם אני מאמין שהאמת איתי, אז אני אנצח, לא בעצבנות, לא בכוחנות, צריך ללכת באופן הגיוני. הוא אדם בעל מידות, חושב אחרת, אז אנחנו צריכים לראות איך אנחנו משכנעים אותו, זאת הדרך הנכונה והשלמה, ואז אפשר לחיות ביחד ובחילוקי דעות. צריך בשביל זה להיות גדולים.

דרכם של מרן הרב והרב צבי יהודה

אני חושב שמרן הרב והרב צבי יהודה, מאד שמחים שאני אומר את הדברים הללו. זה בעצם הקו שהם הובילו. מי שלומד אורות עוד פעם ועוד פעם, רואה שכך הרב הסתכל. הרב מדבר על שלוש מחנות בישראל, המחנה הלאומי, המחנה הליברלי והמחנה הדתי. מה זה המחנה הליברלי - אלו אנשים פורקי עול. לכל אחד יש מעלה וצריך להתחבר יחד, ולראות את המעלה של השני. וכי הרב חשב שהמחנה הליברלי הוא בסדר - מה פתאום! אבל צריכים לעבוד ביחד, אנחנו עם אחד, אין לנו ברירה. הנצי"ב כותב אותו הדבר: כל הגויים רוצים ברעתנו ואנחנו חייבים להיות מאוחדים.

ממשלת מיעוט כתוצאה מחוסר האחדות

המצב כיום הוא שעם ישראל לא מצליח להקים ממשלה עוד פעם ועוד פעם. זה חילול ה'. העולם לא מבין את זה. אתם עם סגולה עם ה', חוזרים ביחד לארץ ישראל, וכל הזמן רבים. זה חילול ה' כלל ישראלי, שהוא הרבה יותר חמור מהרבה עבירות פרטיות שאדם עושה. כשקורה השבר הנורא הזה, כשיש חוסר אחדות ויש פירודים, נכנסים גורמים זרים וזה קלקול עוד יותר גדול. כדי להקים ממשלה צריכים להישען על גויים שהם יעזרו לנו לנהל את המדינה. זו בושה וחרפה! זה ביזוי כבוד ישראל, וביזוי כבוד שמים! על זה הרב צבי יהודה דיבר וחזר בצורה חריפה מאוד, וכשאמרו לו שאי אפשר להישאר מחוץ לממשלה, בגלל חוק 'מיהו יהודי', וענייני ארץ ישראל, הרב אמר: 'לא חשוב ארץ ישראל, לא חשוב מיהו יהודי, חשוב שתהיה ממשלה יהודית'. ועכשיו זה דבר איום ונורא שתקום לנו ממשלה, כשאנחנו לא יכולים להתנהל לבד, וגויים עוזרים לנו להתנהל. זו פשוט בושה וחרפה שאין כדוגמתה. זה נובע מהמחלוקת, ואת הפתרון צריכים למצוא בהפסקת המחלוקת. כמובן צריך להפסיק את החילול ה' הגדול הזה, אבל הפתרון השורשי שלא נחזור עוד פעם למצב הזה, זה להפסיק להיות במחלוקת, להבין שאנחנו עם אחד, וחייבים להיות ביחד.

אני רוצה קצת לרדת לפרטים. בעם ישראל כל אחד צריך את השני. אנחנו צריכים את החיילים בצבא, שהם רחוקים מתורה ומצוות, אבל הם מוסרים את נפשם כדי שעם ישראל יתקיים, אנחנו צריכים את אנשי הכלכלה שלא יושבים בישיבות, וחלקם רחוקים מאוד מתורה ומצוות, אבל הם מקדמים את המדינה, ועל ידם מופיעה התורה בישראל. על ידם עם ישראל מופיע כעם ה'. לכל אחד יש לו התפקיד שלו. לא בטוח שהם יסכימו לאמירה: אתם תשמרו, אתם תביאו את הכסף, ואנחנו ננהיג אתכם, כי אנחנו דתיים, אנחנו יודעים את הדרך. אתם תסכנו את עצמכם בצבא, תתאמצו להביא כסף כדי לפתח את המדינה, ואנחנו נעשה ממשלה תורנית. אנחנו עם, לכל אחד יש איבר אחר. יש אבר כללי ויש אבר פרטי, יש רגליים יש ידיים, יש גוף, יש ראש. אין ספק, אנחנו המוח והלב, אבל צריך את כל האיברים! צריך לעבוד ביחד. לא לוותר על שום עמדה רוחנית, על שום תפיסת עולם, אבל לדעת שאנחנו לא יכולים להיפרד אחד מהשני. אנחנו עם אחד שבתוכו יש וויכוחים ויש מחלוקות. אם מסתכלים כך, רואים את התמונה שלמה. רואים גם את הקלקולים בפרופורציה. צריכים לתת לכל אחד את המקום שלו. כולם מקיימים כמה מצוות בתורה, מצוות מילה, ועוד כמה מצוות. צריכים לראות את התמונה בשלמותה. לראות את הבעיות, לראות את הדברים הרעים אבל לא רק אותם. אם מסתכלים על עם ישראל היום, אפשר לראות בו דברים נהדרים. מדינת ישראל מתפתחת, מתחזקת, כל העולם רואה את זה, ועם ישראל הוא עם ה' וכך מתקדש שמו של הקב"ה.

אנחנו מאוד מתנגדים להקמת ממשלת המיעוט, אבל לא הולכת להיות כאן שואה, ולא קטסטרופה. לא צריכים לקחת קושי ולהעצים אותו בלי גבול. הכול צריך להיות בפרופורציה. אם יש פרופורציה, לא חייבים לעשות את הקרע בין חלקי הציבור. הרי אתם יודעים שיש רבנים שחושבים שזה לא נורא. אנחנו חושבים שלעשות ממשלה עם גויים זה נורא, וגם זה שהממשלה לא מיוצגת על ידי אנשים תורנים זה גם חסרון גדול מאוד, ויש אנשים שחושבים שיש בזה גם צד טוב. הרבנים האלה, הם תלמידי חכמים, מחפשים את האמת, חושבים אחרת מאיתנו. אבל הם לא נוגעים בדבר. הם חושבים שכך נכון, שלא צריכים להיבהל

מזה, השמאל שתמיד הרגיש את עצמו שהוא לא שותף, ולאט לאט התרחק, ואם ישתפו אותו עכשיו, זה יכול לקרב אותו. יש שני צדדים לתמונה. אז אם אתה רואה שיש חיסרון, לא צריך לראות שהכול רק חסרון. יש חסרון ויש מעלה, תמיד צריכים לשקול מה העיקר. אם מסתכלים בצורה כזאת, אפשר לשמור על אחדות. אם מסתכלים על כל בעיה שנוצרת שזו קטסטרופה, אז חייבים לצאת בכל הכוחות, ולקלל ולהעליב ולהלבין פנים, כי אסון נורא הולך לקרות, וחייבים להשתמש בכל הכלים שאפשר כדי להציל מאסון, מותר לעשות הכול, כי זה פיקוח נפש. אבל אם אתה מגזים התוצאות של זה אימות ונוראות. צריכים לשמור על פרופורציות. זו הדרך הנכונה בכל דבר. אנחנו חייבים להיות אנשים גדולים שיודעים להחזיק את החבל בשתי הקצוות. מצד אחד לעמוד על עמדותינו בכל התקיפות, ומצד שני להיות מאוחדים. זאת הדרך הגדולה והשלמה של מרן הרב.

דרכו של מרן הרב – דרך האחדות בלי ויתור על הערכים

היו כאלו שאמרו שמרן הרב הוא וותרן, אחרת איך הוא מכיל את כולם, זה סימן שהוא אמנם בעד מצוות, אבל לא עד כדי כך, אחרת הוא לא היה קושר קשרים עם כולם, ומלמד זכות על כל בוני הארץ למרות שהם אוכלים נבלות ועושים עבירות כאלה חמורות. אנחנו יודעים שהרב בעצמו היה מחמיר גדול, והקפיד על קלה כבחמורה, והשקפת העולם שלו הייתה שכל חולשה של איבוד הקשר עם הופעת שם שמים היא איומה ונוראה. ומצד שני הסתכל על עם ישראל כעם אחד. אנשים לא יכולים להבין את זה. אז אלה מפרשים את הרב שהיה בצד הזה, ואלה מפרשים את הרב שהיה בצד הזה. אלה מפרשים שהרב היה מחמיר גדול וקיצוני, ואלה אומרים שהרב היה פשרן גדול. הרב הבין כמה חשובה היא האחדות, ולחם שעם ישראל יהיה שומר תורה ומצוות בצורה השלמה שאפשר. אנחנו צריכים להיות גדולים כמו הרב. בלי זה לא תהיה גאולה. המחלוקת רק מרחיקה מהגאולה. הגאולה היא של עם ישראל, לא של קבוצה זאת או קבוצה אחרת. עם ישראל ייגאל כעם, רק אם יהיה מאוחד.

זה החזון שלי. כבר הרבה שנים אני חושב על זה. רבי איסר זלמן מלצר, היה מגדולי הדור, והעריץ את הרב קוק בכל המובנים, גם בגדלות התורנית שלו, וגם בצדקות שלו. כשראה את הרב מתפלל ביום חול מנחה אמר: "הלוואי שהייתי מתפלל נעילה ביום כיפור כמו שהרב מתפלל מנחה ביום חול". פעם לאדם אחד הייתה שאלה ובא לשאול את הרב. הרב מיד פרס לפניו את הסוגיא וענה לו. לאחר מכן הלך לרבי איסר זלמן מלצר עם אותה שאלה. הרב מלצר חשב כשעה ארוכה וענה לו. השואל אמר לרבי איסר זלמן מלצר: 'הייתי עכשיו אצל הרב והוא מיד ענה לי'. אמר לו רבי איסר זלמן: 'אפילו מרכבה של עשר סוסים לא יכולה להשיג את הרב'. כשנפטר הרב זצ"ל, הוא אמר: 'נפגע חוט השדרה של האומה'. הרב חיבר את כל האומה ביחד. אם אדם חושב מחשבות של אחדות, הוא מחבר את העולם אף על פי שחשב כך רק בלבו. חז"ל אומרים לנו: אחד היה אברהם, אחות לנו קטנה, זה אברהם אבינו, שאיחה את העולם כמי שמאחה את הקרע. הוא הבין שהעולם הוא אחד, ויש ריבונו של עולם אחד, וזה משפיע על העולם שהעולם מתאחד במובן מסוים^{^^^}.

אברהם יצחק הרב זצ"ל, הולך בדרכו של אברהם אבינו. מאחד את העולם. מסתכל במבט אחדותי על עם ישראל ועל העולם כולו. כל התפיסה שלו אחדותית, לא רק על עם ישראל, אלא על כל המציאות. אבל בתוך האחד הזה יש הפנימיות של האחד, האחד שבאחד, זה עם ישראל. אחר כך ריבונו של עולם המקור של הכול.

אחדות רבני הציונות הדתית בשביל איחוד עם ישראל

אנחנו ממשיכים את דרכו של הרב. זו הדרך שלנו, זה החלום והשאיפה שלי. מאיפה האחדות צריכה להתחיל - מרבני הציונות הדתית. כשרבני הציונות הדתית יהיו מאוחדים, והם הלב של הציונות הדתית, הציונות הדתית תהיה מאוחדת. הציונות הדתית היא הלב של עם ישראל, כי היא כוללת את כל הגוונים, עם השקפת עולם האחדותית הזאת כמו של הרב זצ"ל. התיקון צריך להתחיל מהראש. הקלוקלים שהיו בפרשת השבוע היו בראש, והתיקונים צריכים להתחיל

מהראש. הרבנים חייבים להתאחד. הלוואי וכל הרבנים, לאו דווקא מהציונות הדתית היו מתאחדים, אבל יש רבנים שהאידיאולוגיה שלהם היא לא להתאחד. זה הקו. ככה שומרים על הדתיות, לעשות מחיצה ובעיקר לעשות מחיצה עם הציונות הדתית. עם אחרים יותר קל להם להתחבר, כי אין פחד כי הפער גדול, אבל הציונות הדתית קרובה, וזו הסכנה הכי גדולה, והם לא רוצים. לצערנו ולדאבונו, עם כל הניסיונות שאנחנו עושים, אי אפשר לפרוץ את החומה הזאת. בינתיים צריכים להתאחד מי שיכול. יכול להיות שאם אנחנו נתאחד, זה גם ישפיע על החרדים שבינם לבין עצמם יהיו מאוחדים. ויכול להיות שאם הם יהיו מאוחדים, ואנחנו מאוחדים, נוכל להתאחד. על כל פנים אם הציונות הדתית תתאחד, היא יכולה לחבר את כל החלקים של עם ישראל, ועם ישראל יופיע יותר מאוחד, שם שמים יתגדל, ואז נאחד את העולם כולו. זה התפקיד של עם ישראל, זה התפקיד של הגאולה, להיות הלב של האומות, וכל האיברים מתחברים אל הלב הזה, ומתחברים לריבונו של עולם. החיבור של כל העולם לריבונו של עולם הוא דרך עם ישראל. אין דרך אחרת. כמו הכוהנים, שזה התפקיד שלהם להיות שליחי דרחמנא, ושליחי דידן, לחבר בין ישראל לאביהם שבשמים, ואנחנו 'ממלכת כהנים'.

אנחנו חייבים להיות גדולים! זאת אומרת, גם מאחדים, וגם עומדים על העמדות שלנו. לא מסכימים עם האחר אבל רואים מה בכל זאת יש בדבריו, לא רק חסרונות, אלא גם קצת אור, אם נאיר את האור שלו, האור אולי יגרש את החסרונות. זאת הסתכלות של ביטחון. אם אדם מפחד, הוא לא יכול להתאחד. מפחד שישפיעו עליו. אנחנו לא צריכים להיות פחדנים, שאחרים יפחדו שאנחנו נשפיע עליהם, כי יש לנו את ריבונו של עולם. אנחנו הולכים בדרך התורה. מי יכול לפגוע בנו? מי יכול להזיק לנו? זאת אמונה חזקה, זאת אמונה כזאת שאין פחד. אנחנו לא רוצים להפחיד את החלק השני, אבל לגשת בבריאות כזאת.

כשאדם חזק בדרכו, באמונתו, יש לו ביטחון עצמי. גם בישיבה כן, אם יש לאדם ביטחון עצמי הוא לא מפחד שהשני יהיה יותר טוב. הוא לא מפחד שהשני יוכיח את עצמו, הוא יכול לשמוע את השני גם כן. אם אין לו ביטחון, הוא חייב לשמור

על המקום שלו, אז הוא לא יכול לתת לשני מקום בכלל. זאת חולשה. יש לנו דרך חזקה, דרך גדולה, דרך ענקית! את הדרך הזאת אנחנו צריכים להרחיב. לא כולם יכולים להגיע לזה, כי זה באמת גדלות. יכולים רק מעטים, כמו הרב. כשהרב היה, כל הרבנים התבטלו כלפיו. היו יוצאים מן הכלל, רוב הרבנים בארץ ישראל היו מחוברים אל מרן הרב בהערצה עצומה, וזה עשה רבנות ראשית מאוחדת בארץ ישראל. כך היה בהתחלת הדרך, אנחנו צריכים להמשיך עם הגדולה הזאת. אחדות בישראל זה קידוש ה'. ואי אפשר לוותר על קידוש ה' הגדול הזה. אי אפשר לאפשר שיהיה ההפך. ואחדות, פירושו של דבר, לחפש גם מעלות אצל אחרים, לראות בעין טובה, לראות את המעלות של האחרים. לא להסכים עם הטעויות שלהם, אבל לא בגלל שיש להם טעויות, לא לראות שום מעלה אצלם. זו דרך התורה - עין טובה.

להתרומם לוויכוח ענייני ובסגנון נקי

אני חוזר ומסכם ומבקש מכם וגם מעצמי להתרומם להבנה הזאת שאנחנו חייבים להיות מאוחדים, והפה שלנו צריך להיות פה נקי. וגם שאנחנו חולקים על אחר, לא להגיד עליו 'אפס', או 'אפס מאופס', אלא להגיד אני חולק עליו והוא טועה. יכול להיות שהטעות שלו קשה ונוראה, וגם זה צריך להגיד בזהירות. הוא לא טועה באופן איום ונורא של קטסטרופה. אל תגזים כדי לנצח. שהדיון יהיה ענייני. אם אתה אומר שהוא כלום, הוא לא יקשיב לך, אין לו עסק אתך בכלל. אם אתה אומר לשני: אתה חושב שאתה הולך בדרך נכונה, אני מסביר לך למה אתה טועה, אם הולכים בדרך זו יהיו תוצאות כאלה, ואם הולכים בדרך האחרת יהיו תוצאות כאלה, יש וויכוח ענייני אתה יכול לשכנע. אם אתה צועק, מגדף, זה לא עוזר שום דבר. זה רק חילול ה' של מחלוקות.

כמה הרב צבי יהודה היה זהיר בלשונו על כולם. הוא דיבר על המעשים, ולא על האנשים. אנשים אמרו שהוא אמר 'בוגדים'. הוא לא אמר אף פעם את המילה 'בוגדים', הוא אמר שהמעשה הזה הוא בגידה. הזוהר בפרשת משפטים מבדיל הבדלה מאוד חריפה, בין מי שאומר על יהודי שהוא רשע, שהוא חייב עונש חמור

מאוד, לבין מי שאומר שהמעשה הזה רשע. להבחין בין אם אתה מדבר על האדם או שאתה מדבר על המעשה. על המעשה אתה יכול לבקר אותו. גם לא להפריז. המעשה יכול להזיק, לא להגיד שהוא יכול להרוס את העולם כי זה לא נכון. אבל לא להגיד האיש הזה הוא כזה וכזה, אתה אומר עליו והוא אומר עליך. כל אחד יכול לפסול את השני. זה פוסל דיינו של זה, וזה פוסל דיינו של זה. זה לא הסדר. תלמידי חכמים שבארץ ישראל מנעימים זה לזה. תלמידי חכמים שבבבל חובלים אחד בשני. זה לא הסדר. אנחנו תלמידי חכמים של ארץ ישראל.

השיחה נמסרה בשנת התשפ"א

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

